

Høringsuttalelse fra menighetsrådet i Høybråten, Fossum og Stovner sokn

Menighetsrådet (MR) i Høybråten, Fossum og Stovner sokn (HFS) i Groruddalen prosti har mottatt Styringsgruppens høringsforslag av 04.10.2018 og avgir følgende enstemmige høringsuttalelse:

1. Til prosessen

Menighetsrådet i HFS er tilfreds med at vårt innspill i første runde ble hørt.

I den videre prosessen ble det skapt forventinger om at menighetene, sammen med interesserte organisasjoner, skulle arbeide fram en strategi for bruk av kirkene i Groruddalen. Vi kan ikke se at denne prosessen ble videreført som planlagt, og dermed foreligger det nå ikke en helhetlig strategiplan for bruk av kirkene i Groruddalen. Det er også svært uklart om fristilling til utleie av én kirke (Fossum kirke) vil tilføre Kirkelig fellesråd i Oslo (KfiO) økonomiske midler.

Menighetene i Groruddalen foreslo en rekke tiltak mht. å fordele inndekning av underskuddet i KfiO mellom alle menighetene i Oslo kommune. Vi kan ikke se at dette er tatt i betraktning i det endelige forslaget av 04.10.2018 fra Styringsgruppen.

Forslaget som er lagt fram, har slik MR ser det, hverken en strategisk eller en økonomisk begrunnelse for fristilling for utleie av Fossum kirke.

2. Til det konkrete forslaget knyttet til Høybråten, Fossum og Stovner menighet

Menighetsrådet i Høybråten, Fossum og Stovner sokn (HFS) fastholder at menigheten vår **trenger alle de tre kirkene, både Høybråten kirke, Fossum kirke og Stovner kirke**, for å møte de ulike og sammensatte utfordringer vi står overfor som menighet i Den norske kirke i Bydel Stovner i Groruddalen. HFS vil være en folkekirke for våre medlemmer og for alle som bor i vår bydel.

MR støtter, og er tilfreds med, at Styringsgruppen nå foreslår at **Stovner kirke skal beholdes som soknekirke, sammen med Høybråten kirke**. Det svarer til menighetsrådets enstemmige uttalelse av 30.05.2018 (vedlegg 1).

Når det gjelder **Fossum kirke** er bildet mer sammensatt. Her foreslår Styringsgruppen at «Fossum kirke fristilles for utleie for å etablere et diakonalt senter». Dette kan MR ikke gi sin tilslutning til, av flere grunner:

Menighetsrådet ønsker å utvikle Fossum kirke til i enda større grad å være en kirke der vekten ligger på det diakonale og flerkulturelle. Det svarer til at det området der Fossum kirke ligger,

blant annet er preget av en stor innvandrerbefolkning med mange ulike etnisiteter og religioner, og av å ha landets største andel av barnefattige som bor i vedvarende lavinntektshusholdninger. Dette er et arbeid menigheten alt er godt i gang med. MR mener at det best kan oppnås ved at **Fossum kirke bevares som en av tre kirker i HFS**. Det vil blant annet si at det fortsatt må være gudstjenester der, om enn på andre måter enn hittil. Det siste har MR åpnet for i sitt strategidokument som ble vedtatt våren 2017 (vedlegg 2).

Styringsgruppen foreslår å leie ut Fossum kirke til Kirkens Bymisjon, og anbefaler at «Den norske kirke, Kirkens Bymisjon og KFUK-M er likeverdige samarbeidspartnere i utviklingen av et diakonalt senter i Fossum kirke». HFS har allerede et utleieforhold til Kirkens Bymisjon om lokaler i underetasjen i Fossum kirke, og avtalen om dette er forlenget fram til sommeren 2019. MR har også vært - og er fortsatt - åpent for et godt samarbeid med Kirkens Bymisjon, noe som blant annet er uttrykt i brev til Kirkens Bymisjon av 26.09.2018 (vedlegg 3).

Det er imidlertid vanskelig for menighetsrådet å gå inn på et samarbeid som ikke innebærer at menigheten forvalter Fossum kirke. MR ønsker selvsagt fortsatt samarbeid om prosjekter og prosjektstillinger som er knyttet til Fossum kirke, men som også har en prostitilknytning (migrantprosjekt og diakonale tiltak rettet mot den flerkulturelle befolkningen i møte med kirken). Disse prosjektene og aktivitetene har hatt og har stor overføringsverdi til de andre menighetene i prostiet, f.eks. «Unge møter eldre» og sommerkafeen. MR ser også stor overføringsverdi i FN-dagen-konseptet som er utviklet sammen med bydelen og holdes i Fossum kirke. Fossum kirke ligger ved Stovner senter som «Kirken på torget». Kirken er åpen for folk som vil komme inn for å tenne lys eller for å slå av en prat.

Vi nevner også at fra høsten 2018 har menigheten startet opp tre prosjekter, finansiert av Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (BUFDIR), rettet mot barne- og familiefattigdom i området rundt Stovner senter. Tiltakene er startet opp i samråd med Bydel Stovner og MR ser at dette er tiltak det er behov for og som vil bli videreutviklet.

En oversikt over alle aktivitetene som regelmessig finner sted i Fossum kirke vedlegges (vedlegg 4). Dette er tiltak som menighet og andre brukere gir tydelig uttrykk for at de setter stor pris på og som bør bevares, noe som blant annet kom klart til uttrykk på et åpent møte i Fossum kirke 30.10.2018. Det vil knapt bli forstått av store deler av lokalbefolkningen hvis Fossum kirke ikke lenger skulle være en menighetskirke. I forbindelse med høringsforslaget har det vært stort engasjement for bevaring av lokalkirken. Dette kommer til syne blant annet i spontanaksjoner der det er samlet inn 623 underskrifter for å bevare Fossum kirke som kirke, og ikke leie den bort. Flere av aktivitetene som i dag foregår i Fossum kirke, kan ikke flyttes til andre kirker. Et diakonalt arbeid er også avhengig av frivillige medarbeidere og et fellesskap å invitere folk inn i.

Det argumenteres med at Kirkens Bymisjon og Norges KFUK-M har betydelig erfaring og ekspertise innen sine områder. MR erkjenner dette. Det er imidlertid vanskelig for oss å se at det er rasjonelt at aktiviteter som menigheten selv har bygd opp, og som både bygger på utstrakt relasjonsbygging og lokalkunnskap, og som har vist seg å fungere positivt i lokalmiljøet, skal settes til side til fordel for nye aktiviteter.

En viktig side av dette er at menigheten over en årrekke har knyttet gode kontakter med ulike organisasjoner og grupper. I en særstilling står Bydel Stovner, som blant annet leier underetasjen i Stovner kirke til barnehage og der det er mange samarbeidspunkter om

ungdomsarbeidet og det diakonale arbeidet i bydelen. Eksempler på samarbeidspunkter er prosjekter med bruk av BUFDIR-midler, Lif Laga, FN-dagen og samarbeidstiltak på biblioteket (i Stovner senter). Det gjelder imidlertid også en rekke migrantmenigheter og migrantgrupper, som leier lokaler i kirkene våre. Det gjelder ikke minst Fossum kirke med dens unike beliggenhet nær Stovner senter og blokkbebyggelsen i nærmiljøet.

I Bydel Stovner er det om lag 34.000 innbyggere. Flere av de store boligområdene her ligger nær Fossum kirke. Det gjelder særlig Vestli og Rommen. Rommen Vel har i en høringsuttalelse av 25.10. 2018 (vedlegg 5) stilt seg negativ til Styringsgruppens anbefaling om å fristille Fossum kirke, på grunn av at mange tusen mennesker har den som sin lokale kirke. – I løpet av en periode på 5-10 år vil det i Rommen-området (mellom Østre Aker vei og Fossumveien) bygges 5.000 – 10.000 boliger. Planarbeidet er i rute. Alle boligene vil ligge i Bydel Stovner og vil berøre det naturlige nedslagsfeltet til både Fossum kirke og Stovner kirke. MR kan ikke se at Styringsgruppen har tatt hensyn til dette utbyggingsområdet i vurderingen av kirkene, slik som en har foreslått å vurdere når det gjelder Østre Aker kirke og Hovin-byen. Utbyggingen i Rommen-området kan fordoble innbyggertallet i bydelen, noe som fører til at behovet for 3 kirker blir enda tydeligere.

Bydel Stovner er et område der media ofte rapporterer om uro i ungdomsmiljøene. Den fysiske tilstedeværelsen som kirkene står for, understreker at vi vil være kirke for alle i området. Å ta ut en av de kirkene som er så sentralt plassert i dette området som Fossum kirke, vil knapt bli forstått, verken i nærmiljøet eller i den bredere offentlighet. Høybråten, Fossum og Stovner menighet har et samfunnsansvar, der vi sammen med alle gode krefter er med å arbeide for at bydelen kan være et godt sted å være for alle som bor der.

Det er viktig å være oppmerksom på at alle bydelens skoler, og de fleste av barnehagene i nærmiljøet, alt har et nært samarbeid med menigheten ved bl.a. barnehagevandring og skolegudstjenester i alle kirkene våre. Her dreier det seg om et tillitsbasert samarbeid som ikke automatisk kan overføres til andre.

En annen viktig side av dette er **økonomien**. HFS har gjennom flere år investert store beløp i å oppgradere underetasjen i Fossum kirke, det dreier seg om ca. 4 mill. kr ekskl. mva. Av denne summen har menigheten så langt betalt ca. 2,5 mill. kr; det står fortsatt igjen deler av lånet, jfr. vedlagte oversikt økonomi Fossum kirke. I tillegg har menigheten lagt ned en stor egeninnsats. Dette har menigheten investert for å få egnede lokaler til eget arbeid og for å kunne bistå andre organisasjoner, grupper og familier med lokaler til deres aktiviteter. Lokalene har også gitt oss en god avkastning i form av leieinntekter. Disse inntektene har vært en viktig del av inntektsbasen vår som har satt oss i stand til å gjøre et omfattende arbeid i hele menigheten blant annet ved å kunne ansette barne- og ungdomsarbeidere, halv prestestilling, og delvis finansiære diakonstillinger og noe administrasjon, i 2018 i alt 1,95 årsverk. Hvis disse inntektene skulle falle bort, vil innsatsen vår bli redusert på en måte som nødvendigvis går ut over hele Den norske kirkes innsats i Groruddalen. (Se vedlegg 6).

Styringsgruppen åpner for at det må vurderes gode overgangsordninger hvis en fristilling av kirken skulle få store økonomiske konsekvenser for menigheten. Det er imidlertid vanskelig for MR å se at dette kan løses bare med overgangsordninger. Skal menighetens investeringsutgifter over flere år og tapt avkastning (leieinntekter for 2018 ca. 623 000 kr) kompenseres av KfiO, vil det sannsynligvis være lite å vinne for KfiO å leie ut Fossum kirke.

I tillegg må nevnes at det trolig må gjøres oppgraderingsarbeid på kirken før leietaker kan overta, og at det må finnes alternative kontorløsninger for deler av staben.

Menighetsrådet stiller seg derfor spørrende til en økonomisk begrunnelse for fristilling av Fossum kirke. Det må også nevnes at med menighetens relativt høye leieinntekter så vil vi, etter KfiOs ferske vedtak, bidra godt inn i KfiOs økonomi ved å overføre 30% av våre leieinntekter (30/70). Skulle Fossum kirke fristilles, vil det vel ikke være naturlig at HFS menighet fortsatt skal betale 30% av øvrig leie. Ut fra det som er nevnt over, er det lite trolig at KfiO vil spare mer på å overta ansvaret for bygget enn det KfiO nå likevel vil få.

3. Forslag til bruk av menighetens tre kirker

Høybråten, Fossum og Stovner menighet forvalter utleie av Fossum kirke.

Menighetsrådet foreslår å leie ut hele underetasjen i Fossum kirke til Kirkens Bymisjon fra mandag til fredag (det er sambruk i dag). Da vil viktige deler av arbeidet vårt fortsatt kunne drives i underetasjen i helgene og i hovedetasjen gjennom hele uken. Dette vil være en løsning som kan forene ulike interesser på en måte som både kan være ryddig og fleksibel, og ivareta aktiviteter og tilbud som ikke kan flyttes, f.eks. BUFDIR-prosjektene som er direkte rettet mot befolkningen rundt Stovner senter.

Menigheten vil da kunne videreutvikle aktivitetene knyttet til menighetens og prostiets migrantsatsing, og til menighetens og prostiets diakonisatsing i lokaler i Fossum kirke. Vi vil også arbeide for å finne fram til andre samarbeidsområder med Kirkens Bymisjon, Bydel Stovner og andre samarbeidspartnere. Den erfaringen og det nettverket som menigheten har i området rundt Fossum kirke er avgjørende med hensyn til å lykkes med et styrket diakonalt arbeid her. Dersom Oslo kommune bevilger 3 mill. kr til diakonalt arbeid i Groruddalen prosti, foreslår MR at noen av disse midlene blir brukt til menighetens/prostiets diakonisatsing knyttet til Fossum kirke.

Det er også viktig at det er et **gudstjenestetilbud** i Fossum kirke, også på søndag. MR foreslår at dette tilbudet primært knyttes til menighetens/prostiets migrantsatsing, som også har en diakonal profil, og at prostiets migrantprest og migrantmenigheter samarbeider om å holde og utvikle disse gudstjenestene. I migrantarbeidet vil menigheten også søke samarbeid med andre organisasjoner med kompetanse på migrantarbeid og diakoni, som KIA o.a. I samarbeid med Kirkens Bymisjon kan menigheten utvikle også hverdagsgudstjenester. I advents- og juletiden er det en innarbeidet tradisjon med skolegudstjenester ved alle barne- og ungdomsskoler i Bydel Stovner, og flere av disse er spesielt knyttet til Fossum kirke. Det samme gjelder for mange av barnehagene i bydelen. Det er derfor viktig at vi også i fortsettelsen kan invitere til barnehagevandring og skolegudstjenester i alle de tre kirkene i menigheten

Menighetsrådet ser også nytten av Norges KFUK-M sin erfaring med Forandringshuset, men av plasshensyn ser vi ikke at et Forandringshus drevet i Groruddalen, kan plasseres i Fossum kirke. Vi foreslår at det plasseres i en annen kirke i Groruddalen.

4. Utvikling av vårt arbeid i alle deler av menigheten

En satsing på Fossum kirke med hensyn til diakoni og migrantsatsing forutsetter en aktiv bruk av alle tre kirker i menigheten, slik at vi kan være en tydelig, åpen og inkluderende folkekirke for alle som bor i bydelen vår.

Konfirmantarbeidet vil bli lokalisert i Høybråten og Stovner kirker. Menigheten vil søke å utvikle en konfirmantklubb knyttet til dette arbeidet, trolig plassert i **Stovner kirke**. I 2019 er det påmeldt over 80 konfirmanter, og arbeidet med det blir en viktig satsing. I Stovner kirke vil menigheten fortsette å utvikle et åpent tilbud for skolelever i 5.-7. klasse på ettermiddagstid. Vi ser også diakonale utfordringer knyttet til Smedstua- og Haugenstua-området, som ligger nær Stovner kirke. Dette er et område som menigheten må sterkere inn i.

I **Høybråten kirke** prøver vi ut nye gudstjenesteformer med målgruppe unge voksne. Det er jazzmesse en gang i måneden på kveldstid. Vi ser også på muligheten for å ha åpen kirke en av ukedagene. I dette området er det et godt samarbeide med lokale organisasjoner.

Høybråten, Fossum og Stovner menighet vil **satse på diakoni og på migrantarbeid i Fossum kirke**. Dette er viktig for å være kirke i Bydel Stovner og i Groruddalen. Disse satsingene må forankres i den lokale menigheten. En slik satsing i vår menighet forutsetter at det fortsatt er tre kirker knyttet til Høybråten, Fossum og Stovner menighet.